

Průběžná evaluace implementace Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání

Ministerstvo školství, mládeže
a tělovýchovy

**Zpráva z hodnocení relevance
a efektivnosti multifondovosti OP VVV
a podpory kategorie regionů (více
rozvinuté regiony, méně rozvinuté regiony)
v rámci multifondového OP VVV**

Říjen 2022

Finální verze

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Manažerské shrnutí

Multifondovost i podpora více kategorií regionů v rámci jednoho operačního programu je relevantní a vhodná, a to jak pro stávající programové období, tak i nové programové období.

Multifondovost (kombinace ESF a ERDF intervencí) i podpora všech regionů České republiky (více kategorií regionů) v rámci jednoho operačního programu je relevantní a vhodná, a to jak pro stávající programové období (tzn. pro OP VVV), tak i nové programové období a OP JAK.

Také v rámci nového programového období je podporována multifondovost a OP JAK je financován ze dvou fondů (ERDF – Evropský fond pro regionální rozvoj a ESF+ – Evropský sociální fond plus). Rozdílem v novém programovém období, který by měl přispět k lepšímu propojení intervencí v OP JAK, je snížení počtu věcně zaměřených prioritních os ze tří na dvě, kdy jedna priorita je zaměřena na výzkum a vývoj (pozn. financování z ERDF) a druhá priorita je zaměřena na vzdělávání (pozn. kombinace financování z ERDF i ESF+).

V rámci provedené metaevaluace předchozích realizovaných evaluací, analýz a studií zachycujících prostředí České republiky v oblasti výzkumu, vývoje a vzdělávání nebyly identifikovány změny, které by ohrožovaly relevanci nastavení multifondovosti. Naopak také z analýz a na ně navazujících národních strategií/politik je zřejmé, že je i do budoucna potřeba zachovat podporu a investice do infrastruktury a zároveň do lidských zdrojů, a to jak v oblasti výzkumu a vývoje, tak i v oblasti vzdělávání.

Multifundový OP umožňuje propojovat a řídit intervence do různých oblastí v rámci jednoho OP, který zasáhne celé prostředí výzkumu a vývoje a vzdělávání. Multifundový operační program také umožňuje intervencemi zasáhnout celé vzdělávací prostředí, které je vzájemně provázané, kdy například podpora nižších stupňů vzdělávací soustavy (ZŠ, SŠ) bude mít v budoucnu vliv také na výzkum a vývoj. Přínosy multifondovosti OP VVV jsou patrné například u vysokých škol, kde byla nejužší vazba mezi intervencemi z rozdílných fondů (ESF a ERDF). Přínosem multifundového OP VVV bylo také propojení podpory vysokých škol a výzkumu, které umožnilo rozvoj infrastruktury a zároveň lidských zdrojů pro výzkum. Tato vazba by měla být zachována i do budoucna (pozn. v OP JAK již vše z ERDF).

Relevance podpory více kategorií regionů i s ohledem na její zachování v navazujícím programovém období byla potvrzena na základě provedených šetření a nebyly identifikovány změny, které by ohrožovaly relevanci nastavení podpory více kategorií regionů. Naopak také z analýz a na ně navazujících národních strategií/politik je zřejmé, že je i do budoucna potřeba zachovat podporu více/všech kategorií regionů v rámci ČR. Podpora v rámci OP VV byla zaměřena na více i méně rozvinuté regiony a rozložení projektů je relativně rovnoměrné z hlediska krajů s ohledem na jejich velikosti. Intervence v rámci OP VVV tak přispěly k podpoře zachování rovnosti a přístupu všech ke vzdělávání napříč celou ČR a k zajištění jednotné vzdělávací soustavy v ČR. V oblasti vzdělávání není vhodné rozdělovat podporu mezi různými regiony, jelikož školy/učitelé/žáci mají napříč ČR obdobné problémy a potřeby. V oblasti výzkumu a vývoje přispěla podpora více i méně rozvinutých regionů v rámci OP VVV k tomu, že nebyly vytvářeny bariéry spolupráce, ale naopak instituce mohly navazovat spolupráce se všemi subjekty z různých regionů. To umožnilo sdílení vybavení, které navíc nemuselo být pořizováno duplicitně, a také bylo umožněno sdílení know-how, které je důležité i pro budoucí nastavování spolupráce se zahraničím. Tento stav podpory je vhodné zachovat i do budoucna.

Také v OP JAK je snaha stejně jako v OP VVV intervencemi pokrýt celou ČR, a to jak v oblasti výzkumu a vývoje, tak i v oblasti vzdělávání. Rozdílem v programovém období 2021-2027 je oproti období 2014-2020 zařazení třetí kategorie regionů – přechodové regiony (TR). Nové programové období přinese také změnu v maximálních mírách spolufinancování z EU fondů a ve spoluúčasti příjemců. S ohledem na to, že OP JAK a jeho aktivity spadají do možných výjimek z těchto pravidel, je možné snížit/neaplikovat míry spoluúčasti příjemců. Konkrétní míra spolufinancování bude vždy deklarována v podmínkách jednotlivých vyhlášených výzev OP JAK.

Obecně lze hodnotit, že projekty OP VVV významně přispěly k naplňování relevantních částí ITI strategií v jednotlivých oblastech. Projekty cílily především na opatření/aktivity, které byly zaměřeny na budování kapacit pro posílení dlouhodobé spolupráce s aplikační sférou, mezioborové spolupráce, spolupráce se zahraničními partnery. Projekty OP VVV již přispěly k dosažení/přeplnění cílových hodnot u více než poloviny indikátorů (tj. 26 z 50) stanovených v rámci jednotlivých ITI strategií. V rámci OP VVV projektů došlo k rozšíření/modernizaci výzkumných pracovišť, k zapojení nových výzkumných pracovníků v podporovaných subjektech, k podpoře spoluprací mezi VaV a soukromou sférou, k vytvoření modernizujících systémů strategického řízení ve výzkumných organizacích. Výzkumné týmy podpořené v rámci projektů se zapojovaly do programů mezinárodní spolupráce, tvořily odborné publikace, a to i ve spoluautorství se zahraničními partnery nebo ve spoluautorství výzkumné organizace a podniku. V rámci projektů došlo také k vytvoření mezinárodních patentových přihlášek.

Daří se naplňovat cíle vnitřních komplementarit OP VVV a opatření pro zajištění koordinace synergií a komplementarit uvnitř programu lze považovat za efektivní.

Z Přehledu plnění synergií a komplementarit vyplývá, že s ohledem na aktuální stav projektů lze považovat plnění všech aktivit za úspěšné, průběžně se daří naplňovat cíle výzev a systém synergií/komplementarit lze považovat za efektivní, ale zároveň však prozatím není možné posuzovat finální výstupy projektů u všech výzev. Také ze strany Řídicího orgánu OP VVV nebyly u žádné vnitřní vazby identifikovány problémy ani rizika při řízení vnitřních vazeb.

Mechanismus koordinace komplementarit a synergií uvnitř OP VVV byl nastaven a otestován na začátku programového období, a to v souladu s nastavením Jednotného metodického prostředí, relevantních metodických pokynů a současně v souladu s Operačním manuálem ŘO OP VVV. Tento mechanismus/proces koordinace je principiálně a formálně nastaven vhodně a účelně, v průběhu implementace OP VVV docházelo pouze k částečným úpravám při nastavování konkrétních synergií. V průběhu přípravy OP JAK bylo při nastavování mechanismů a procesů koordinace komplementarit/synergií (pozn. v OP JAK = doplňkovost) vycházeno ze zkušeností a nastavení OP VVV. Metodické prostředí v novém programovém období nevyvíjí takový tlak na komplementarity a na zajištění synergií v rámci OP JAK, ale spíše bude snahou hledat vazby na jiné programy a jiné zdroje financování.

Na základě syntézy výsledků terénních šetření nelze ze strany příjemců hodnotit komplementaritu PO2 IP1 SC1 a PO3 IP1 SC4, PO3 IP1 SC5 za zcela funkční. Komplementarita byla řešena na úrovni ŘO OP VVV, a to s ohledem na definované SC a očekávané výsledky OP VVV. Konkrétní výzvy byly projednávány s relevantními partnery včetně zástupců typových příjemců. Zástupci příjemců uvedli, že neměli povědomí o této komplementaritě, a to především z toho důvodu, že komplementarity a související pravidla nebyly ve výzvách uvedeny jako povinné. Dalším zásadním důvodem bylo, že projekty realizované v rámci PO2 jsou „celouniverzitní“ a jsou připravovány/řízeny na úrovni instituce jako celku/rektorátu, zatímco projekty v rámci PO3 jsou realizované především na pedagogických

fakultách/fakultách vzdělávajících učitele. Z toho důvodu projekty PO3 často stojí „stranou“ a nejsou přímo provázané na projekty realizované v rámci PO2.

Mezi bariéry, které mohly mít vliv na naplňování komplementárních vazeb OP VVV, nebo by mohly mít vliv na naplňování komplementarit v novém programovém období, patří dle příjemců:

- Nedostatek informací o dalších plánovaných intervencích a jejich nastavení v době podávání žádostí o projekty.
- Realizace projektů financovaných z operačních programů je relativně náročná (např. z hlediska vykazování, administrativy atp.) a bylo by ještě náročnější, kdyby bylo nutné specificky zaměřené projekty realizované na součástech/fakultách realizovat a koordinovat s dalšími týmy na instituci a realizovat projekty jako komplementární.
- Administrativní náročnost u komplementárních projektů souvisí také s vykazováním indikátorů, které je zdvojené, a zároveň pokud dojde k jejich změně u jednoho projektu, musí se změna propsat také do druhého komplementárního projektu – tj. 2x musí být řešena žádost o změnu.
- Bariérou pro realizaci komplementarit by mohla být také realizace dvou ESF/„měkkých“ komplementárních projektů, a to z toho důvodu, že by bylo obtížné najít hranice/překryvy mezi projekty a v důsledku toho by mohlo dojít k nežádoucím duplicitám.

Mezi faktory, které by mohly přispět k lepšímu naplňování komplementarit, patří dle příjemců:

- Zveřejňování avíz výzev, aby příjemci v dostatečném předstihu věděli, co se chystá a že mohou začít s přípravou.
- Přispět by mohlo také zajištění určitého „předvýběru“ vhodných příjemců – tj. aby již před podáním žádostí bylo ze strany Řídícího orgánu stanoveno, kdo je vhodný kandidát, jaká kritéria musí splňovat atp.
- Vhodnější je realizovat komplementarity mezi ESF a ERDF („měkkými“ a „tvrdými“) projekty, které se vzájemně vhodně doplňují.

